

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคสังคมนิยมไทย

นายธีรศักดิ์ วรรณสุต ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

พรรคสังคมนิยมไทยได้รายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๓ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีประกาศของนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง รายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบแล้ว

ต่อมาเมื่อใกล้สิ้นสุดระยะเวลาการจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองที่จะต้องจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาและแจ้งให้นายทะเบียนทราบ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวน ๓๕ พรรคทราบเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งพรรคสังคมนิยมไทยด้วย แต่เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่พรรคการเมืองจะต้องจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ พรรคสังคมนิยมไทยไม่รายงานการดำเนินการของพรรคให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายมงคล บานเย็น หัวหน้าพรรคสังคมนิยมไทย ชี้แจงว่า ตามข้อบังคับของพรรคสังคมนิยมไทยข้อที่ ๒๕ เรื่องกรรมการบริหารพรรคหมดสภาพการเป็นกรรมการบริหาร ได้ระบุไว้ในข้อหนึ่งว่า “เมื่อกรรมการบริหารพรรคลาออกสองในสามของกรรมการบริหารพรรคที่มีเดิมทั้งหมด ให้ถือว่ากรรมการบริหารพรรคหมดสภาพการเป็นกรรมการทั้งคณะ และให้กรรมการบริหารพรรคที่ไม่ได้ลาออกรักษาการ และจัดให้มี

การประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ภายใน ๕๐ วัน” คณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทยเดิมมีทั้งหมด ๑๘ คน ลาออกครั้งที่หนึ่ง ๓ คน ลาออกครั้งที่สอง ๘ คน และลาออกครั้งที่สาม ๑ คน คือ นายธนกร พุทธิมา ซึ่งได้ลาออกเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการลาออกของนายธนกร พุทธิมา เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ ภายหลังจากวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ ภายใน ๕๐ วัน นายมงคล บานเย็น หัวหน้าพรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทยจัดประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการชุดใหม่ เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ แล้วเสนอต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับจนถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ก็ยังไม่ตอบรับ นายมงคล บานเย็นจึงมีความเข้าใจว่า เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับเรื่องการประชุมใหญ่ของพรรคเพื่อเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ ตนเองยังไม่ได้เป็นหัวหน้าพรรคสังคมนิยมโดยสมบูรณ์ จึงไม่อยู่ในฐานะที่จะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ได้

พิเคราะห์แล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๓๕ “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑)

(๒)

(๓)

(๔)

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

.....”

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องว่าพรรคสังคมนิยมไม่ได้รายงานการดำเนินงานของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ เป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคสังคมนิยม ตามมาตรา ๖๕ (๕) ซึ่งนายมงคล บานเย็น หัวหน้าพรรคสังคมนิยม ยอมรับว่าพรรคสังคมนิยมไม่ได้รายงานการดำเนินงานของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ จริง เพราะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมมี ๑๘ คน ได้ลาออก ๑๒ คน ซึ่งเป็นจำนวนสองในสามของกรรมการบริหารพรรคทั้งหมด ตามข้อบังคับของพรรคข้อ ๒๕ ที่กำหนดว่าให้ถือว่าคณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะจึงทำให้นายมงคล บานเย็น หัวหน้าพรรคเข้าใจผิดว่าตนเองไม่ใช่หัวหน้าพรรคแล้วจึงไม่อยู่ในฐานะที่จะรายงานการดำเนินงานของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อนายทะเบียนได้ ปรากฏว่าตามข้อบังคับของพรรคสังคมนิยม ข้อ ๒๕ นั้นเอง ได้กำหนดไว้ด้วยว่าในกรณีที่กรรมการบริหารพรรคลาออกสองในสามอันเป็นเหตุให้กรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะนั้น ให้คณะกรรมการบริหารพรรคที่พ้นจากตำแหน่งอยู่ในตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่านายทะเบียนพรรคการเมืองจะตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่แล้ว ดังนั้นการที่นายมงคล บานเย็น ซึ่งรักษาการหัวหน้าพรรคสังคมนิยมตามข้อบังคับของพรรคสังคมนิยม ข้อ ๒๕ ปฏิเสธว่าตนเองไม่มีอำนาจที่จะรายงานการดำเนินงานของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ จึงรับฟังไม่ได้

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าพรรคสังคมนิยมได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ คือ มีได้จัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคสังคมนิยมในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ จึงมีเหตุให้ต้องยุบพรรคสังคมนิยม ตามมาตรา ๖๕ (๕)

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ